

(המשך מעמוד 19)

את כל השלבים עד לשיקום, והצליח להחזיק מעמד בשיקום שנה וחצי, לא יחזור לבית הסוהר. זו המטרה העיקרית, בנוסף על השמירה. זוהי השקעה רבה, אחוזי ההצלחה הם מעטים ולכן האכזבות הן רבות. אני מתאכזב מאוד כשאני רואה שבחור

„החלפת נציבים בפיקיזמן קצרים גרמה לחוסר ידאואות, לשינוי מדיניות, לחוסר ביטחון, לחוסר אינכתיח ולאדישות

משתחרר ואחרי חודשי חודשיים הוא חוזר אלי. ואלה בחורים צעירים. יש כאלה שאנחנו יודעים מראש שהם יחזרו. **אני יכול לזהות אסירים שיחזרו?** אני יכול לנחש ב-70%. זו בעייה מורכבת ולא בעייה של שרות בתי הסוהר. זו בעייה של תרמית האסיר המשוחרר. החברה פשוט דוחה אותו, והחברה הקרובה שאליה הוא הווך היא בדרך כלל חברה עבריינית. **לצערי נושא השיקום לא מפותח מספיק ויש לעשות הרבה יותר כי יש לנו האפשרויות. יש לנו בארץ משהו שלא קיים בשום מקום אחר בעולם ואלה הם הקיבוץ והמושב. לדעתי, המדינה לא מנצלת מספיק את התחום הזה, שבו ניתן להרחיק את העברייני מהמסגרת שאליה הוא רגיל, ולאפשר לו לפתוח דף חדש.** **ומה עם הסוהרים עצמם?** אני מחזיק צוות של 199 סוהרים. ואם אקח את קבוצת העובדים הסוציאליים...

אני שואלת ביחס לסוהריי הביטי חוץ, אלה שמחזיקים את המפתחות ויושבים על מיגדליה השמירה. אני אומר עם די על הלכ ונצער רב שהסוהר הממוצע שמתגייס לשרות הוא בדרך כלל בחור שאין לו מיקצוע, שאינו כוגר 12 שנות לימוד, גם לא 10, הוא בא לשרות כארם לא מיקצועי, והו מיקצוע שרוכשים אותו אך ורק בשירות. אני לא מתיימר להשוות את עצמי לצה"ל או למישטרה. אני גגד ההשוואה בשכר לצה"ל ונגד ההשוואה

פרנבוכ בחרו בבית הסוהר השרון עבודה קשה, שוחקת, אחראית...

של שרות בתי הסוהר לגוף אחר במדינה, כי לא קיים עוד גוף כזה. זוהי עבודה ייחודית. **מהי העבודה?** קודם כל להיות בן אדם, להיות אנושי, להיות בחור אמיץ, ללמוד במסגרת הקורסים הקיימים בשירות את הפקודות ואת הנהלים. ללמוד, למשל, לערוך חיפוש על אסיר או על אזור. את זה אי אפשר ללמוד בשום מקום אחר, ולכן צריך השכלה מינימלית. צריך לדעת לקרוא ולכתוב. אבל לא רק ההשכלה קובעת. יכול לבוא בחור שסיים 12 שנות לימוד ואני אתן לו מפתחות ביד והוא לא חזיק מעמד שבוע. ולעומתו יכול להיות בחור שישתגל לעבודה, גם אם למד רק שמונה שנים, כי הוא

מסתגל בקלות. במיקרה כזה אתן לו אפשרות ללמוד במסגרת שרות בתי הסוהר, והוא יוכל להשלים את הבגרות שלו ובעתיד אף יוכל להיות קצין טוב ומנהל טוב, ואולי נציב טוב. **יש בשרות בתי הסוהר כאלה שהתחילו מתפקוד של סוהר פשוט במיגדל ועלו לדרגות גבוהות?** יש, אבל לצערי הם מעטים. **הרבה פעמים אומרים שאין בעצם הבדל גדול בין הסוהר הפשוט לאסיר.**

הסוהר נמצא מחצית מחייו בתוך מיתקן בית הסוהר. כיומיים הוא עושה שבוע עבודה. **מה זאת אומרת?** הסוהר עושה 48 שעות מישמרת. הוא בא ב-12 בצהריים, נשאר 48 שעות סגור ואחרי כך יוצא הביתה ל-48 שעות וחוזר הלילה. ובמשך 48 שעות שהוא נמצא במיתקן הוא עובד כמעט 40 שעות. העבודה קשה, שוחקת, אחראית, עם מעט סמכויות.

לסוהר שמחזיק מפתחות יש אחריות לפעמים על 100-120 אסירים, אך אין לו הרבה סמכויות. הוא צריך לנעור ולפתוח את התא. אסור לו לשמוע רדיו, אסור לו לפצח גרעינים, אסור לו להיכנס לתא עם המפתחות ואסור לו ואסור לו לא כל אחד היה מסוגל להתרגל לזה, ולא כל אחד מסוגל לעבוד כך. ובשרות ככל שאתה עולה בדרגה ומקבל יותר אחריות, אתה עובד יותר שעות.

אז מי הם האנשים שמתגייסים? בתקופה האחרונה מתגייסים הרבה חברה שלא מצאו מיסגרת אחרת. אנחנו מגייסים אנשים שרמת השכלה שלהם אינה על-פי הפקודה, הדרושת 12 שנות לימוד, כי אנחנו לא מוצאים כאלה.

לאחרונה גייסנו יוצאי אתיופיה. אלה בחורים צעירים ששרתו בצה"ל והם חברה טובים.

יש לכם גאווות ייחידה? יש גאווות ייחידה. **אתם גאים ללבוש את מדי השרות?**

הפירסומים בחוץ על בריחות, רציחות ותקיפות סוהרים יוצרים תרמית שלילית. **וזו תרמית מוטעית?** כן.

אבל אתה אומרת שמתגייסים אנשים שאין להם מיסגרת אחרת? אנשים שלא מצאו מקום עבודה אחר.

אתה אומרת את המיקצוע? אומרת מאד ומתגאה במרים. אני מרגיש טוב, ועד כמה שידוע לי גם לסוהרים שעובדים אצלי יש גאווות ייחידה. וזה מתבטא בחברה עבודה של המנהל. אירגון ערביי מישפחה לסוהרים. ערביי יחידה, הרבה שיתות הדרכה והסבר על התרמית, וכשהסוהרים מכינים ושומעים שהמנהל מודע למה שהם עושים, אני חושב שההרגשה שלהם טובה ואני לא חושב שהם מתביישים להסתובב במדים.

אבל העבודה היא שהתדמית אינה טובה.

אני חושב ששרות בתי הסוהר חייב להבין שמי שמטפל באסיר מחזיק אותו זה הסוהר וככל שהסוהר ידע יותר בתחום המיקצועי שלו וירכוש יותר השכלה במסגרת השרות, הוא ירגיש יותר טוב.

צריך להקדיש יותר תקציבים להשכלת הסוהר, לקורסים לסוהרים, הסוהרים יתקדמו יותר ואז יהיה עתיד טוב יותר לשרות בתי הסוהר.

והאמת היא שאין שום קשר בין השכלה ועבודה בשרות בתי הסוהר ועל זה יש מחקרים. אם תכניסי קבוצת פרופסורים לעבוד באגף עם מפתחות, תהיה להם אותה תרמית שיש לסוהר ואני מסופק אם הם יצליחו להתמודד עם העבודה הזאת.

ומהו אפשרויות הקידום? רבות. וישב לפניך ארם שתוך 10 שנים הגיע מדרגת רב-סוהר לניהול בית סוהר שני. ואני לא חושב שאני גאון הדור. במסגרת איפשרה את ההתקדמות שלי, היא איפשרה לי לצאת לקורסים, לשנת לימודים באוניברסיטה, ואני חושב שאני חייב הרבה לשרות בתי הסוהר, ואני לא חושב שהם הפסידו משהו.

ומה הלאה? מעל לניהול בית סוהר קיימים עוד מיספר אפשרויות לקידום, למשל ראש-מחלקה, ראש מינהל או נציב שרות בתי הסוהר בעתיד, אני לא מתבייש לומר.

אתה רוצה בעתיד להיות נציב שרות בתי הסוהר? למה לא? אני לא חושב שאם פעם יקחו מישהו מכפנים זה יהיה רע לשרות. אני בדויעה שאדם שצמח במערכת מסוימת יכול להבין הרבה יותר את לב העובד ויכול להבין את האסיר. הוא יודע

פרנבוכ עם מישפחתו: רוית (14), שירי (15), אשתו זהבה וליאת (16). הסוהר נמצא מחצית מחייו בתוך מיתקן בתי הסוהר.

רוצים משרות בתי הסוהר וזה צריך להיות דבר קבוע ומתמשך גם כשנציב מתחלף.

למשל? המטרה של כל מיפעל היא להרוויח כסף. זו תהיה מטרתו של כל מנכ"ל. אם אקח את מישטרת ישראל, יש לה תפקיד מסויים שהוא שמירה על ביטחון הפנים. היא צריכה להביא עבריינים לדין ובוה היא סיימה את תפקידה.

אני לא חושב שאם יבוא מנכ"ל אחר, או שר אחר, המדיניות של המישטרה תשתנה. אנחנו קולטים את המוצר המוגמר של המישטרה ואנחנו צריכים לדעת מה אנחנו עושים במוצר הזה. ואני חושב ששרות בתי הסוהר עדיין לא יודע בדיוק מה עושים באנשים האלה. או שאולי הוא יודע, אבל הדברים מתבצעים בשיטה ובתאם לתפיסתו של הנציב שבאותה תקופה נמצא בקרנציה שלו. ולכן אני אומר שמדיניות של שרות בתי הסוהר זה נושא שצריך להיות ברור ומתמשך ולא להשתנות כל שנה או שנה וחצי.

אתה חושב שחלק מהבעיות האלה נובעות מן העובדה שהנציב תמיד בא מחוץ למערכת?

יכול להיות שזה אחד הגורמים. יכול להיות שאילו היה הנציב מתמנה מתוך המערכת, שבה כבר קיימת מדיניות, הוא היה ממשיך אותה. אני לא חושב שהנציבים שמנתי היוק. כל אחד תרם את חלקו בתחומי הוא, ולפי התפיסה שנראתה לו באותה העת.

אני אומר, וזו עובדה, ומטבע הדברים

לדוגמה: אני התגייסתי כשנכנס חיים לוי לתפקיד הנציב ואז היתה מדיניות מסוימת. אחרי כך בא מרדכי ורטהיימר וגם לו היתה מדיניות משלו, ואחרי כן בא רפי סויסה עם מדיניות משלו, ולדוד מיימון שוב היתה מדיניות אחרת, ואני בטוח שלשאל לוי גם יש מדיניות משלו. אם אקח את כל האנשים האלה שמנתי, כל אחד בא מרקע אחר, לכל אחד תפיסות אחרות לגבי שרות בתי הסוהר וזה אומר להתאים את עצמנו כל פעם מחדש למדיניות חדשה וזה לא קל.

יש לך דוגמות ספציפיות? בתקופה של ורטהיימר הנכנס לעבודה היה הרבה יותר טיפול יחידני-שיקום. אז פתחו מרכזי חינוך בחמישה בתי הסוהר, תיגברו את צוות העובדים הסוציאליים ואת צוות החינוך וזה נעשה על חשבון הביטחון.

התקופה של רודר מיימון, למשל, היתה תקופה של חזרה לפקודה היבשה של השרות, הייתי מרשה לעצמי לומר על כנס צה"לי, כי הוא היה איש-צבא.

לצוות הקרוב, הנכיר, לפי דעתי, זה קשה, אבל לסגל שעובד בתוך בית הסוהר זה קשה הרבה יותר, ולמנהל קשה יותר להסביר את השינוי הפיתאומי בהחלפת הנציבים, כשהשינוי מתבטא בעבודה שיגרתית יומיומית.

וזו יוצר אישקט בתוך בתי הסוהר? אמת. האסיר מרגיש בטלטה של החלפת נציבים בדיוק כמו הסוהר. הוא חש את זה. לפעמים אפילו חש כי לסוהר אין ביטחון מלא לעבוד באותה צורה ובשיטתיות, ולא פעם זה יוצר מצב של עלייה באלימות בנתי הסוהר.

יכול להיות אחרת? יש לי תפיסה משלי. אני בדעה ששרות בתי הסוהר פועל על-פי חוק ותקנות שהתקין השר, ואני חושב שגם מדיניות שרות בתי הסוהר צריכה להיקבע על-ידי הרגלים הגבוהים, אולי אפילו על-ידי ממשלת ישראל.

עני הפרטים הקטנים של אופן ביקור האסירים, למשל? לא עד הפרטים האלה. אבל מדיניות לא מתבטאת דווקא בדברים האלה. המדיניות לגבי היא מה אנחנו כמדינה רוצים מהאסיר, ומה אנחנו

המדיניות משתנה. לכל נציב חדש יש רעיונות אחרים ויוזמות אחרות ואנחנו כפיקודים חייבים להתאים את עצמנו למפקד. במינהל ההיררכי של השרות המנהל כפוף ישירות לנציב. אני חייב ללמד את הסגל שלי להוציא לפועל את תפיסת עולמו של הנציב, ואת זה הם צריכים להעביר לאסירים, וכך הם צריכים לעבוד.

במי האשמה? אני לא מטיל אשמה באף אחד. אני רק אומר שצריך ללמוד ולהפיק לקחים מכל מה שקורה כיום בשרות בתי הסוהר, ואני מקווה מאוד שכל אחד יספק את כל העזרה לגונדר שאלו לוי.

קדנציה של נציב היא לתקופה של ארבע שנים, עם אפשרות להארכה. אני חושב שכל הסגל היה מעדיף שהנציב יישאר לתקופה ארוכה. זה יאפשר לנו לעבוד, ויאפשר לסוהר לעבוד. ברור שהחלפת נציבים כפירקו זמן לליכך קצרים לא היתה לטובת השרות, אלא גרמה

(המשך בעמוד 25)

החלפת נציבים
יש קצינים בכירים
שבהחלט יכולים למלא
תפקידי-מפתח, ואין
שום צורך להביא
אנשים מבחוץ, ואני לא
מדבר רק על הנציב"